

УДК 378:37.011.3 – 051:7(045)

Тетяна Дорошенко (доцент, доктор педагогічних наук, завідувач кафедри мистецьких дисциплін, Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, вул. Гетьмана Полуботка, 53, Чернігів, 14013, Україна)

Тамара Скорик (доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мистецьких дисциплін, Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, вул. Гетьмана Полуботка, 53, Чернігів, 14013, Україна)

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ МИСТЕЦЬКОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ

Проаналізовано прогресивні тенденції освітнього розвитку в контексті концепції Нової української школи; наголошено на важливості формування в учнів загальнокультурної грамотності, що потребує ґрунтовної мистецької підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Розкрито сутність мистецької підготовки як цілісний, розгорнутий у часі, регульований у ВНЗ об'єктивний процес і результат становлення особистості студента шляхом освоєння системи мистецько-педагогічних знань та досвіду, формування компетентностей, особистісних якостей та художньо-творчого потенціалу, що має свою мету, закономірності, відповідну структурно-функціональну побудову, яка сконцентрована навколо мистецько-педагогічної діяльності; визначено структуру та стан готовності студентів до мистецько-педагогічної діяльності.

Обґрунтовано методичні основи модернізації мистецької підготовки студентів в контексті сучасних освітніх парадигм, що забезпечить формування ключових компетентностей у сфері мистецької освіти, спрямованість на професійне самовдосконалення в мистецько-педагогічній діяльності.

Ключові слова: культуротворча діяльність, мистецька освіта, інтеграція, учитель початкової школи, мистецька підготовка, методичні основи, мистецько-педагогічна діяльність.

В сучасних умовах модернізації системи освіти в Україні суттєво змінюються вимоги до професійної підготовки і діяльності вчителя початкової школи. Пошуки оптимальних шляхів професійної підготовки майбутніх учителів проходять в контексті сучасних освітніх парадигм: культурологічної, ціннісної, компетентнісної, гуманістичної, особистісно орієнтованої та інших.

Прогресивні тенденції освітнього розвитку знаходяться також в площині пошуку таких варіантів, які б сприяли не лише готовності майбутніх учителів до соціальної адаптації відповідно до вимог часу, але й формуванню здатності до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових умінь і навичок організації навчального процесу, зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою навчальну траєкторію, оцінювати власні результати, навчатися впродовж життя з метою випереджального характеру власного духовного розвитку, що забезпечить нові зразки світосприйняття та світобачення. На це націлюють стратегічні напрямки концепції Нової української школи, зокрема зміст визначених у ній компетентностей [7].

Серед десяти компетентностей Нової української школи в контексті нашого дослідження особливої ваги набувають вимоги до загальнокультурної грамотності, а саме: здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва [7].

Нові ідеї для початкової школи стосовно міжпредметної інтеграції і практичної спрямованості початкової освіти, зокрема наскрізна інтеграція курсу «Мистецтво», що сприятиме цілісному засвоєнню її змісту, потребують ґрунтовної підготовки вчителя, формування здатності здійснювати інтеграцію навчальних предметів, уміння подавати матеріал як цілісну систему для формування у дітей наукових уявлень про довкілля, способи його пізнання крізь призму естетичного світобачення.

Таким чином, актуальною стає необхідність удосконалення діяльності педагогічних університетів щодо спрямованості мистецької підготовки майбутніх учителів початкової школи на формування здатностей до інтегративного підходу у викладанні, забезпечення цілісності навчального процесу, його культуровідповідності та естетичної наповненості.

Різні аспекти професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя початкової школи як компетентного фахівця, здатного до саморозвитку в умовах нової структури і змісту початкової освіти, безперервно досліджуються у педагогіці та психології вищої школи. У контексті нашого дослідження особливої теоретико-методологічної ваги набувають концептуальні положення теорії та методики професійної освіти вчителя, дослідження фахової підготовки майбутнього вчителя початкових класів (І. Бех, С. Гончаренко, О. Савченко, Л. Хомич [1; 2; 10; 12]). Аналіз останніх психолого-педагогічних наукових праць засвідчує зростання інтересу до ролі мистецтва у формуванні особистості майбутнього вчителя. Уперше орієнтацію відповідних досліджень на «цілісний підхід до розгляду мистецької освіти як самостійної галузі професійної освіти <...> в умовах зміни освітньої парадигми та соціокультурної динаміки ХХІ століття, виявленого впливу мистецтва на формування особистості в контексті модернізації та глобалізації культурно-освітніх процесів у світі» визначено О. Рудницькою [9, с. 4]. Зусиллями доктора педагогічних наук, професора О. Рудницької та її наукової школи було виявлено педагогічну спрямованість багатьох видів мистецтва, визначено їхню гуманістичну, світоглядну, художньо-виховну роль, узагальнено й згідно з цією концепцією виокремлено інтеграційні характеристики, що дало підстави започаткувати нову галузь у педагогічній освіті – мистецьку освіту. Проблема актуальності мистецької освіти у структурі професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи розглядається в низці сучасних наукових досліджень І. Зязюна, Л. Масол, Б. Нестеровича, С. Олійник, О. Отич, Г. Падалки, О. Рудницької, О. Шевнюк, О. Хижної, Л. Хомич, О. Щолокової та ін. Вчені

наголошують на тому, що змістом мистецької освіти є спрямована на загальний і художній розвиток особистості система педагогічно адаптованих художньо-практичних знань, умінь, навичок, досвіду ціннісного ставлення людини до мистецтва, досвіду творчої діяльності [8].

Такий інтерес до проблеми підготовки майбутніх учителів у контексті культурологічної парадигми вказує на актуальність теми дослідження.

Проте, аналіз навчальних планів підготовки бакалаврів за спеціальністю «Початкова освіта» засвідчив незначну кількість дисциплін мистецького спрямування. Крім того, відсутність взаємозв'язків між предметами в системі підготовки майбутнього фахівця заважає формуванню цілісного уявлення про соціокультурні смисли мистецько-педагогічної діяльності. Таке предметне роз'єднання не реалізує інтегративні тенденції в освіті.

Стимулом розвитку і вдосконалення мистецької підготовки майбутніх учителів початкової школи є необхідність подолання суперечностей між значним попитом національної системи освіти на висококваліфікованих учителів початкової школи, що спроможні проводити уроки художньо-естетичного циклу, позакласну й позашкільну мистецько-освітню роботу на високому рівні, і недостатнім науковим розробленням методичних основ їхньої ефективної мистецької підготовки; потребою оволодіння студентами методичними основами мистецької освіти, здатністю інтегрувати мистецтво в інші навчальні предмети, створюючи тим самим у дітей цілісне бачення художньої картини світу та науковою невизначеністю шляхів розв'язання цієї проблеми в умовах обмеженості часу, відведеного на вивчення дисциплін художньо-естетичного циклу, відсутністю міжпредметної інтеграції у викладанні, що забезпечує цілісність змісту освіти.

Метою дослідження є обґрунтування методичних основ модернізації мистецької підготовки майбутніх учителів початкової школи шляхом

аналізу сучасних освітніх парадигм, прогресивних ідей та новітніх концепцій освітнього розвитку, з'ясування стану готовності студентів до мистецько-педагогічної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Складовою професійної реалізації вчителя початкової школи є культуротворча діяльність. Саме завдяки культуротворчій діяльності вчителя реалізується політика щодо відродження і створення високого інтелектуального, духовного потенціалу нації [10]. Незамінним засобом культуротворчої роботи вчителя початкової школи є різні види мистецтва, творчий потенціал яких спрямовує до модернізації змісту, пошуку нових форм організації навчальних занять.

На культуротворчій функції мистецтва та значенні мистецької освіти як засобу людинотворення, що орієнтує навчальну діяльність на розвиток загальної та художньої культури учнів, наголошує Г. Падалка. З'ясовуючи педагогічні умови реалізації культуротворчого впливу мистецької діяльності, Г. Падалка підкреслює роль інтегративного характеру художнього виховання, що забезпечує цілісність художнього світобачення учнів [8].

Оновлення змісту та методичних основ мистецької підготовки майбутнього вчителя початкової школи, у процесі якої відбувається оволодіння знаннями теоретичних та практичних основ вікових закономірностей художнього розвитку учнів молодшого шкільного віку, історико-теоретичними знаннями у галузі мистецтва та навичками художньо-творчої діяльності, забезпечить готовність до реалізації культуротворчої функції мистецтва у професійній діяльності .

Мистецьку підготовку розглядаємо як цілісний, розгорнутий у часі, регульований у ВНЗ об'єктивний процес і результат становлення особистості студента шляхом освоєння системи мистецько-педагогічних знань та досвіду, формування компетентностей, особистісних якостей та художньо-творчого потенціалу студентів, що має свою мету, закономірності, відповідну структурно-функціональну побудову.

Метою і основним завданням мистецької підготовки майбутнього вчителя початкової школи є формування у нього готовності до мистецько-педагогічної діяльності, яка характеризується мотиваційно-потребовою спрямованістю до її реалізації (мотиваційно-потребовий компонент); пізнавально-аналітичними можливостями та знанневими досягненнями студентів (пізнавально-аналітичний компонент); розвиненістю творчих здібностей та власною активністю у їх набутті (діяльнісно-творчий компонент); наявністю комунікабельності та експресії в проявах комунікативності (комунікативно-експресивний компонент); розумінні цінності рефлексії, самоаналізу та корекції результатів у навчанні та практичній діяльності (рефлексивно-оцінний компонент).

Для окреслення методичних основ модернізації мистецької підготовки майбутніх учителів початкової школи необхідно було дослідити реальний стан їхньої готовності до мистецько-педагогічної діяльності. З цією метою було застосовано аналітичні методи дослідження: письмові відповіді (анкетування), результати самостереження й самодіагностики студентів у мистецько-педагогічній діяльності; результати опитування студентів і викладачів; виконання студентами завдань методично-творчого характеру; узагальнення тестових матеріалів; експертне оцінювання.

В дослідженні взяли участь студенти IV-х курсів факультету початкового навчання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка і факультету педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова – всього 212 студентів.

Дослідження зумовило необхідність розв'язання таких завдань:

а) з'ясування змісту вмотивованості майбутніх учителів початкової школи до набуття мистецької освіти;

б) виявлення рівнів наявних у студентів мистецько-освітніх знань, орієнтирів, уподобань та умінь у сфері мистецтва;

в) аналіз причин наявних недоліків та визначення шляхів їх подолання.

Статистичний аналіз отриманих результатів було виконано за допомогою ліцензійної програми Excel. Статистична обробка включала застосування варіаційних статистичних показників.

Підсумовуючи результати дослідження готовності випускників до мистецько-педагогічної діяльності, зазначимо, що його можна схарактеризувати так: до низького рівня було зараховано 34,7 % студентів, до високого – 12,1 % осіб, на достатньому та середньому рівнях опинилося 53,2 % всіх випускників, що свідчить про наявність перспектив у досягненні студентами більш високого рівня за умов модернізації мистецької підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Розподіл готовності студентів до мистецько-педагогічної діяльності за групами критеріїв, %

Рівні	Групи критеріїв					
	Мотиваційно-потребова	Пізнавально-аналітична	Діяльнісно-творча	Комунікативно-експресивна	Рефлексивно-оцінна	Середнє арифметичне
Високий	16,4	8,4	7,9	17,1	10,8	12,1
Достатній	26,9	27,6	28,5	30,2	31,3	28,9
Середній	23,4	27,8	29,6	23,9	16,6	24,3
Низький	33,3	36,2	34	28,8	41,4	34,7

Узагальнюючи всі отримані дані, зауважимо, що студенти не продемонстрували надійності в зорієнтованості на мистецько-педагогічну діяльність з учнями початкових класів, хоча демонстрували позитивне ставлення до мистецтва в цілому; не виявили необхідного рівня володіння художньо-виконавськими вміннями, проте висловили потребу в їх набутті; не розкрили високого ступеня здатності до самовиявлення в практичній мистецько-освітній роботі зі школярами; не виявили професійної здатності до художньо-творчого спілкування з учнями та самокритичного ставлення до своїх можливостей стосовно художньо-творчої діяльності.

Під час експерименту проаналізовано практичні досягнення випускників: уроки мистецтва, позакласні мистецькі заходи, проведені студентами під час педагогічної практики; презентації уроків на практичних заняттях. З педагогічних спостережень, орієнтуючись на розроблені критерії оцінювання досягнень студентів, зроблено висновок: значний відсоток студентів опинився на низькому та середньому рівнях не випадково. Достатнього та високого рівнів досягли студенти, які змогли застосувати свої індивідуальні творчі здібності, продемонструвати окремі художньо-музичні задатки (спів, гра на музичному інструменті, малювання, акторські здібності). Але окремі досягнення не змогли забезпечити проведення інтегрованих уроків із застосуванням усіх необхідних фахових компетенцій. Таким чином, необхідна є ґрунтовна підготовка вчителя до мистецько-педагогічної діяльності, що забезпечить міжпредметну інтеграцію освіти з опорою на естетичний компонент.

Гуманістична парадигма освіти визначає особливі підходи до організації освітньо-виховного процесу. Їх практична реалізація зумовлює необхідність побудови стратегії і тактики педагогічної діяльності, в якій використовуються різні комбінації методів, що визначають той чи інший шлях досягнення конкретного результату освітньо-виховної роботи.

Необхідно зазначити, що підготовка студентів до мистецько-педагогічної діяльності зумовлена модернізацією змісту освіти, реорганізаційними процесами у викладанні мистецьких дисциплін у початковій школі. Тому потреби оновлення навчальних засад музично-художнього розвитку сучасних учнів становлять собою чинник внесення суттєвих корективів і в методи підготовки майбутніх учителів. Новоуведення в методичному забезпеченні підготовки студентів мають стосуватися традиційних підходів до загальної мистецької освіти молодших школярів та насамперед акцентованого вивчення новаторських педагогічних ідей, освоєння практики їхнього втілення в сучасних процесах мистецької освіти в початковій школі.

Серед методів, що формують професійні компетентності майбутніх учителів у сфері мистецької освіти та складають методичну основу модернізації мистецької підготовки, слід виділити наступні: методи, що сприяють формуванню мотивації майбутніх учителів початкової школи до набуття мистецької освіти (*мотиваційно-проективний блок методів*); методи, спрямовані на розвиток пошукової діяльності, розширення ерудиції у сфері мистецтва та методики мистецької освіти учнів (*пізнавально-пошуковий блок*); методи, що сприяють активізації аналітичних дій студентів і передбачають залучення їх до критичного огляду періодичної преси й методичної літератури з питань мистецької освіти школярів, до художньо-педагогічного аналізу творів мистецтва, до обміну враженнями від здобутої інформації, до розробки різних форм позакласної роботи з учнями початкових класів (*оцінно-аналітичний блок*); методи, що активізують самостійну пізнавальну та творчу діяльність, спонукають до самореалізації, активізації творчого самовираження (*активізаційно-творчий блок*); методи, що сприяють підготовці майбутніх учителів до художньо-педагогічного спілкування з дітьми, виробленню власного стилю комунікативної взаємодії (*комунікативно-транслятивний блок*); методи, спрямовані на актуалізацію та розвиток здатності студентів до самоконтролю й самооцінки в різних видах діяльності (*рефлексивно-моніторинговий блок*) [4].

Розглянемо ці методи більш акцентовано. Методи мотиваційно-проективного блоку ґрунтуються на цілеспрямованому переведенні зовнішніх стимулів мотивації до мистецької діяльності у внутрішній план змісту та організації освітнього процесу в початковій школі й інтегрують різні смисли підготовки. Вони передбачають залучення студентів до засвоєння інформативних матеріалів щодо проектування власних дій в обраній спеціальності. Це може бути розповідь викладача про особливості певної професії, перегляд відеоматеріалів, читання спеціальної літератури, аналітичне осмислення студентами цікавого педагогічного досвіду,

виявлення й фіксація переваг індивідуального педагогічного стилю, проведення асоціативних аналогій із власним досвідом загальної мистецької освіти в школі, адекватне визначення мотивів персональної освітньої й майбутньої педагогічної діяльності тощо. Операційно-ігрові дії полягають у складанні контрольних запитань-відповідей, імітаційному виконанні педагогічних ролей, збиранні «кошика педагогічних прийомів» тощо, що сприяє вдосконаленню підготовки майбутнього вчителя шляхом побудови особистісної, індивідуально неповторної траєкторії професійної діяльності.

Методи проектування майбутніми вчителями початкової школи навчальної діяльності спрямовані на усвідомлення студентами перспектив діяльності й відповідно до них на побудову власної стратегії навчання. Застосування методів і прийомів проектування має на меті розвиток здатності до особистісного планування роботи, до активізації усвідомлених підходів у самовдосконаленні стосовно методики мистецької освіти учнів.

Вагомим у мистецькій підготовці майбутніх вчителів є *пізнавально-пошуковий блок методів*. Інформаційне забезпечення є головним аспектом підготовки студентів до майбутньої педагогічної діяльності, оскільки поза знаннєвою основою, відкритістю до інновацій у галузі мистецтва й методики його викладання продуктивна діяльність учителя в сучасних умовах неможлива.

Пізнавально-пошуковий блок методів передбачає залучення студентів до пошуку, осмислення, класифікації й відбору набутої інформації та реалізується в таких методах і прийомах як збирання педагогічного портфоліо (відеофрагменти дитячого музичного виконавства, відеовтілення певних методів і прийомів роботи з учнями на уроках музичного, образотворчого мистецтва та в позакласній роботі тощо); індивідуально підготовлені відеопрезентації мистецького життя регіону; складання «колекцій мистецьких творів»; добірки творів

мистецтва для сприймання школярами, підпорядкованих певній темі; проблемні завдання; заохочення до відвідування концертних залів, екскурсій, театрів, виставок тощо.

В методах *оцінно-аналітичного блоку* важливого значення набуває активізація самостійної оцінювальної роботи студентів шляхом спонукання їх до висловлення власної думки, написання відгуків, різних видів порівняльних зіставлень, створення бази аналітичних есе, рецензій на студентські наукові доповіді, виконані презентації тощо. До оцінно-аналітичного блоку методів відносяться й самооцінні методи, рефлексивні тести та вправи, метод передбачення власних дій, аналіз оцінних суджень одногрупників тощо.

Для того, щоб оптимізувати інформаційну та творчу діяльність студентів, у навчально-виховному процесі застосовують активізаційні та творчі методи, які інтегруються у *активізаційно-творчому блоці*. Вони, перш за все, спрямовані на організацію самостійної роботи майбутніх учителів початкової школи, формування в них стійкого прагнення до самостійного вивчення спеціальної навчальної, наукової та методичної літератури, яка надалі перетвориться на звичку займатися самоосвітою протягом життя, що є дуже важливим для подальшого вдосконалення професійної майстерності вчителя початкової ланки.

До цієї групи відносимо проблемні методи навчання: проблемні ситуації, проблемні задачі, дискусії, комунікативно-діяльнісні вправи, мозковий штурм, проблемні лекції тощо; методи активного навчання, зокрема метод кейсів, ситуаційно-рольові ігри, ігри-вправи та інші; методи, що розкривають творчий потенціал студентів: організація міні-презентацій; дистанційні диспути, створення міні-уроків (тематичні фрагменти уроків мистецтва); інтеграційні мистецькі комплекси (міні-вистави, аудіовізуальні демонстрації творів, розробка сценаріїв емоційної реакції на мистецькі твори); створення мистецького середовища (проекти просвітницьких, мистецько-виховних заходів, дитячі гуртки, альтернативні

творчі студентські групи, діяльність груп креативно-налаштованих студентів тощо); мікромодельовання, творче спрямування інноваційної активності тощо. Активізаційно-творчий блок методів відіграє центральну роль у спонуканні студентів до самореалізації, до активізації їхнього творчого самовираження.

Характеризуючи наступну групу методів, яка інтегрується у *комунікативно-транслятивному блоці*, ми посилаємось на думку психологів-теоретиків про те, що педагогічне спілкування відбувається лише в тому випадку, коли в ньому задіяний кожний учасник. Будувати взаємодію викладача зі студентами на семінарі необхідно так, щоб самі студенти були головною дійовою особою, ретельно продумували ролі, що виконуються кожним учасником, створювали проблемні педагогічні ситуації.

Ми розглядаємо комунікативну компетентність майбутнього вчителя як інтегративну якість особистості, яка опосередковує професійно-педагогічну діяльність, спрямовує на налагодження, підтримку та розвиток педагогічно доцільної взаємодії з усіма учасниками навчально-виховного процесу та забезпечує ефективне використання засобів мистецтва у цій взаємодії [11, с.109].

До групи методів, які сприяють формуванню комунікативної компетентності майбутнього вчителя ми відносимо: комунікативний тренінг (товариськість, самооцінка, поведінковий, риторичний і мімічний комплекс), виконання етюдів-«інцидентів» інтенційного характеру, самостійне вирішення проблемних ситуацій комунікативного характеру; розширення методичного досвіду, діалогова музично-творча взаємодія тощо [5].

Забезпеченню самореалізаційних можливостей студентів сприяють такі методи, як мультимедійний огляд методичної літератури, проведення лекцій-діалогів (широке використання запитань-відповідей), публічні презентації (ілюстрування студентами теоретичних чи методичних

положень практичними прикладами), збирання педагогічного портфоліо (міні-уроки, презентації відеофрагментів проведення занять, дитячого музичного виконавства, відеовтілення певних методів і прийомів роботи з учнями в позакласній роботі тощо [3; 6]); індивідуально підготовлена відеопрезентація мистецького життя регіону тощо.

Рефлексивно-моніторинговий блок методів передбачає фіксацію поточних результатів самостійної роботи з розширення власного мистецького тезаурусу, самозбагачення бази мистецько-методичних прийомів роботи з дітьми; написання саморецензій, складання оцінювальних анотацій, аналізів-звітів про проведені уроки мистецтва та мистецько-виховні заходи в школі під час педагогічної практики тощо; рефлексію своїх навчальних та творчих досягнень.

Цей інтегрований блок методів передбачає розвиток у студентів здатності до відстеження й підтримки тенденцій особистісно-професійного самостановлення, вчасну мінімізацію недоліків свого мистецько-методичного розвитку на основі самооцінки, проектування власної навчальної діяльності в зоні найближчого розвитку й самовдосконалення в майбутньому.

Успішність рефлексивно-моніторингового блоку методів мистецької підготовки майбутніх учителів початкової школи уможлиблюється внаслідок самоаналізу, самооцінки особистісного розвитку студентів (фіксація результатів самостійної роботи, саморецензії, складання самозвітів тощо); здійснення самоконтролю, самореалізації (проектування власного навчання, створення інтегративних творчих виконавських проектів, психотренінги, тренінги латерального (нестандартного) мислення; самостійного обрання тем курсових і дипломних робіт з метою самовизначення науково-дослідницьких інтересів у галузі методики викладання мистецтва в початковій школі, планування індивідуальної стратегії навчання та подальшої професійної діяльності тощо); перспективного проектування власної навчальної діяльності (складання

щорічних планів з власного розвитку, вивчення методичної літератури тощо).

Необхідно відзначити, що тематично об'єднані нами блоки методів не можуть відобразити весь інтегративний спектр професійної діяльності вчителя початкової школи, який має продемонструвати сформовану підготовку до проведення мистецько-освітньої діяльності серед учнів. Тому в усіх блоках застосовується низка провідних для вищої школи методів, таких як створення опорних конспектів, дидактичні рольові ігри, саморефлексія щодо постійного покращення та ускладнення самореалізаційних можливостей майбутніх фахівців.

Висновок. Реалізація запропонованих методів забезпечуватиме системність і цілісність процесу підготовки майбутніх фахівців до мистецько-педагогічної діяльності у період навчання у ВНЗ, у самостійній освіті протягом життя та в процесі методичного професійно-педагогічного (в тому числі мистецького та творчого) самовдосконалення. Найбільш ефективними та перспективними у підготовці майбутніх учителів початкової школи до мистецько-педагогічної діяльності вважаємо впровадження рефлексивних, проблемних та аналітичних методів навчання, інтеграцію психолого-педагогічних дисциплін з мистецькою роботою, застосування інноваційних інтерактивних методів навчання тощо.

Використані джерела

1. Бех І. Д. Сучасні методологічні напрями виховання особистості / І. Д. Бех // Кримські педагогічні читання : матеріали Міжнар. конф., 12-17 вересня 2001 р. / за ред. С. О. Сисоєвої, О. Г. Романовського ; Нац. техн. ун-т «Харків. Політехн. ін.-т». – Х., 2001. – С. 24-30.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 300 с.
3. Дорошенко Т. В. Методико-технологические аспекты подготовки будущих учителей начальной школы к обеспечению основ музыкального образования младших школьников / Т. В. Дорошенко // European Applied Sciences. – 2015. – № 7 (July). – P. 27-30.

4. Дорошенко Т.В. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до забезпечення основ загальної музичної освіти: дис. ... доктора пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Дорошенко Тетяна Володимирівна ; Чернігвський нац. пед. ун-т ім. Т.Г.Шевченка. – Чернігів, 2016. – 470 с.
5. Дорошенко Т. В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до забезпечення основ музичної освіти учнів у контексті історії та теорії педагогіки : монографія / Т. В. Дорошенко. – Чернігів : ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка, 2015. – 344 с.
6. Завалко К. В. Основы инновационной деятельности учителя музыки : учеб.-метод. пособие / К. В. Завалко. – Черкассы : Тип. «Черкасский ЦНП», 2013. – 211 с.
7. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/> - Назва з екрана.
8. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва: теорія і методика викладання мистецьких дисциплін / Г. Падалка. – К. : Освіта України, 2008. – 274 с.
9. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посіб. / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
10. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2013. – 504 с.
11. Скорик Т.В. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва/ Т. В. Скорик. // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки : зб. наук. пр. – Ніжин, 2016. – № 3. – С. 108-111.
12. Хомич Л. О. Система психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів : автореф. дис. ... доктора пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Хомич Лідія Олексіївна. ; Ін-т пед. і психол. проф. освіти АПН України. – К., 1999. – 42 с.

Doroshenko Tetiana Volodymyrivna

Doctor of Education, Head of Arts Disciplines Chair,

Chernihiv National T. G. Shevchenko Pedagogical University

Skoryk Tamara Volodymyrivna

Candidate of pedagogic science, assistant professor of Arts Disciplines Chair,
Chernihiv National T. G. Shevchenko Pedagogical University

METHODOLOGICAL BASICS OF MODERNIZATION FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHER'S ARTISTIC TRAINING IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY EDUCATIONAL PARADIGMS

Abstract. Introduction. In the current context of educational system modernization in Ukraine the requirements for future primary school teacher's professional training have been changing significantly. The strategy of so-called "New Ukrainian School" reveals the requirements for students' general cultural literacy: the ability to understand pieces of art, create own artistic tastes, express feelings, ideas and experience with the help of art. Thus, it has become important today to improve the activities of pedagogical universities of providing future primary school teachers' with artistic education, orient the process to abilities formation for integrative approach in teaching, provide the unity of the educational process, its cultural and aesthetic fullness.

Purpose of the article is to define the fundamentals of future primary school teachers' artistic education modernization on the basis of the analysis of contemporary educational paradigms, progressive ideas and new concepts in the teaching process and discover the state of students' readiness for music and education work.

Results of the investigation have suggested that students: demonstrated insufficient level of readiness for music and education work, although had a positive attitude to art; didn't have the required artistic and performing skills, though expressed the need to possess them; didn't display self-expression ability in practical artistic and educational work and creative interaction with students.

Originality. The study has identified the essence of artistic education as a holistic, developed in time, regulated, objective process and the result of student's personality formation through the mastering the system of artistic and educational knowledge and experience. It also has pointed out the formation of students' competence and their personal features and creative potential with its aim, common factors, and corresponding structural and functional construction focusing on integrative artistic and educational activities as a result of which the main components for this work are being formed. The structure and state of students' readiness for music and education work have been defined in the research. The blocks of methods being methodological fundamentals for modernization future teachers' artistic training have been worked out.

Conclusion. Methodological fundamentals for modernization future teachers' artistic training in the context of contemporary educational paradigms have been justified. The

following blocks of methods have been worked out: motivational and projective, cognitive and searching, communicative and translative, evaluative and analytical, presentative and demonstrative, reflexive and monitoring. These methods comprehensively covering the process of students' training will provide professional competence formation in the field of artistic education, effective involvement of future teachers into self realization of personal potential within the areas of art and education work, focus on professional and pedagogical self-improvement.

Keywords: cultural creative work, artistic education, integration, primary school teacher, artistic training, methodological basics, art and education work.

References:

1. Bekh I. D. Suchasni metodolohichni napriamy vykhovannia osobystosti / I. D. Bekh // Krymski pedahohichni chytannia: materialy Mizhnar. konf., 12-17 veresnia 2001 r. / za red. S. O. Sysoievoi, O. H. Romanovskoho; Nats. tekhn. un-t «Kharkiv. Politekhn. in.t». – Kh., 2001. – S. 24-30.
2. Doroshenko T. V. Metodyko-tekhnologhycheskye aspekty podhotovky budushchykh uchyteliv nachalnoi shkoly k obespecheniu osnov muzykalnoho obrazovannia mladshykh shkolnykov / T. V. Doroshenko // European Applied Sciences. – 2015. – № 7 (July). – P. 27-30.
3. Doroshenko T. V. Profesiina pidhotovka maibutnykh uchyteliv pochatkovoï shkoly do zabezpechennia osnov muzychnoi osvity uchniv u konteksti istorii ta teorii pedahohiky: monohrafiia / T. V. Doroshenko. – Chernihiv: ChNPU im. T. H. Shevchenka, 2015. – 344 s.
4. Doroshenko T. V. Teoretychni i metodychni zasady pidhotovky maibutnykh uchyteliv pochatkovoï shkoly do zabezpechennia osnov zahalnoi muzychnoi osvity: dys. doktora ped. nauk: spets. 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoï osvity» / Doroshenko Tetiana Volodymyrivna; Chernihivskiy nats. ped. un-t im. T. H. Shevchenka. – Chernihiv, 2016. – 470 s.
5. Honcharenko S. U. Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk / S. U. Honcharenko. – K.: Lybid, 1997. – 300 s.
6. Khomych L. O. Systema psykholoho-pedahohichnoi pidhotovky vchytelia pochatkovykh klasiv: avtoref. dys. doktora ped. nauk: spets. 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoï osvity» / Khomych Lidiia Oleksiivna.; In-t ped. i psykholog. prof. osvity APN Ukrainy. – K., 1999. – 42 s.
7. Kontsepsiia Novoi ukrainskoi shkoly [Elektronnyi resurs]/ Rezhym dostupu: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/> – Nazva z ekrana.

8. Padalka H. Pedagogika mystetstva: teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin / H. Padalka. – K. : Osvita Ukrainy, 2008. – 274 s.
9. Rudnytska O. P. Pedagogika: zahalna ta mystetska : navch. posib. / O. P. Rudnytska. – Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan, 2005. – 360 s.
10. Savchenko O. Ya. Dydaktyka pochatkovoï osvity: pidruch. dlia vyshch. navch. zakl. / O. Ya. Savchenko. – K.: Hramota, 2013. – 504 s.
11. Skoryk T. V. Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva/ T. V. Skoryk. // Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykoly Hoholia. Seriya: Psykholoho-pedahohichni nauky: zb. nauk. pr. – Nizhyn, 2016. – № 3. – S. 108-111.
12. Zavalko K. V. Osnovy ynnovatsyonnoi deiatelnosti uchytelia muzyky: ucheb.-metod. posobye / K. V. Zavalko. – Cherkassy: Typ. «Cherkasskyi TsNP», 2013. – 211 s.